

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Narocnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Slavna zmaga.

(Po „Slovenca“.)

Novo, slavno zmago je priborila Avstrija. Tretje vojno posojilo, za katero so pohiteli na fronto vsi avstrijski denarni krogi, je, kakor smo kratko že poročali, sijajno uspelo. Bodisi visok ali nizek — vse brez razlike je v zadnjih dneh prevevala samo ena misel, da bi se finančnemu vojnemu pohodu z orožjem kapitala zagotovil zmagoslaven izid. Podedovana in pridobljena bogastva, slednja vsekakor v mnogo večji meri nego prva, so se postavila v službo velike domovinske dolžnosti. Z njimi pa so korakale tudi ogromne množice srednjih in malih štedljivcev, in agitacija, ki se je ponesla takorekoč od hiše do hiše ter prodrila v vse zadruge in delavske organizacije, da, celo v šole, je povzročila, da so se topot še bolj nego pri prvih dveh posojilih udeležile prav vse moči. Nad štiri milijarde kron znaša celokupna svota podpisanega tretjega avstrijskega vojnega posojila, nasproti dvema milijardama 600 tisoč kron pri drugem in dve in četrt milijarde kron pri prvem posojilu. Z ogrskim deležem, ki bo vsekakor tudi dobro izpadel, bo znašala tretja finančna mobilizacija Avstro-ogrške gotovo šest milijard kron.

Ta uspeh je tem znamenitejši, ker se v naši monarhiji, kjer tudi nimamo niti oddaleč tolikega narodnega premoženja nego v Nemčiji, kapital veliko bolj počasi tvori nego v zavezniški državi z njeno visoko razvito industrijo. Dalje treba vpoštevati, da finančna izobrazba v Avstriji ni posebno razvita in se je jedra prebivalstva še komaj dotaknila, krasni uspeh tretjega vojnega posojila pa plodovito učinkuje tudi na nalaganje ter bo prišel v prid vsem bodočim emisijam državnih vrednot.

Hvala za ta veliki uspeh gre bankam in menjalnicam, hranilnicam in Reifeisenovkam in posebno malim štedljivcem, ki so kapljico do kapljice strnili v močne studence in zagotovili državi znatne svote; hvala gre tudi izvrstnim organizatorjem, ki so spravili v tir ogromni agitacijski aparat. Na prvem mestu pa zasluži ne-

omejeno pohvalo vodstvo avstrijske poštne hranilnice, ki je naravnost vzorno izvedla emisijo posojila.

V dobi enega leta je kapital avstrijske državne polovice spravil skupaj okroglo devet milijard, skupaj z Ogrsko pa nad dvanajst milijard. Kdor bi bil malo pred vojsko kaj takega pričakoval, bi mu bili težko verjeli. Toda resničnost je nadkrilila vsa pričakovanja in z uspehom tega tretjega vojnega posojila stopa monarhija v vrsto najmočnejših držav v Evropi. Ta uspeh je pa tudi sijajen dokaz za prepričanje celokupnega prebivalstva o pravičnosti našega boja in za trdno zaupanje v končnoveljavno slavno zmago.

*

Doslej ugotovljena podpisana svota znaša okroglo 4 milijarde in 15 milijonov kron, a ta številka se bo še zvišala, ko se uredé viseči podpisi. Da nam bo velikost uspeha tembolj jasna, navajamo.

Prvo vojno posojilo meseca novembra 1914 je prineslo 2.201.000.000 K, drugo meseca maja 1915. leta 2.696.000.000 K in tretje v novembru 1915. l. 4.015.000.000 K, skupaj tedaj v enem letu 8.912.000.000 K. Drugo vojno posojilo je preseglo prvo za 295 milijonov kron, tretje pa drugo za 1319 milijonov kron, torej je tretje posojilo za 1814 milijonov kron višje nego je bilo prvo. Lep dokaz narodnogospodarske moči in patriotičnega požrtvovanja našega prebivalstva.

Največjih podpisovalcev, ki so podpisali milijon kron in več, je pri sedanjem tretjem vojnem posojilu 347; podpisali so 1276 milijonov kron, in sicer: 30 bank 404 milijone kron; 47 zavarovalnic, fondov, itd. 233 milijonov kron, 78 industrijskih družb 169 milijonov kron, 80 veleindustrijskih tvrdk 130 milijonov, 41 hranilnic 122 milijonov, 16 mest 96 milijonov, 10 članov visoke duhovščine 32 milijonov, 14 članov plemstva 21 milijonov, 7 deželnih odborov 21 milijonov in 7 prometnih podjetij 20 milijonov kron. Bančna podjetja so torej podpisala nad 400 milijonov, velika industrija pa 300 milijonov, skupaj natančno 806 milijonov; ostali veliki podpisovalci 470 milijonov, skupaj tedaj

1276 milijonov kron. Ves ostali znesek, t. j. 2739 milijonov kron so pa podpisali tisoči srednjih in malih ljudi in tako se tudi v tem kaže, da sloné temelji države na širokih ramah ljudstva.

Avstroogrška monarhija se lahko ponosno meri z najbogatejšimi državami — Francijo in Anglijo, ki morata v sedanjih stiskah iskati denarja v Ameriki, dočim avstroogrsko ljudstvo iz lastne moči in volje daje državi, kar je njenega. Samozavestno lahko rečemo: Nezmagljivi smo!

Najvišje cene.

Pri nobeni stvari nismo danes tako občutljivi kakor tam, kjer se gre za denar. Zaraditega je več kot umevno, da se razburjajo duhovi pri vsakem premikanju in naraščanju cen. Vsak se boji večjih stroškov, ker so že ti neznosni. Kdor mora danes vsakdanji živež kupovati, živo čuti kako težavna in nevzdržna postaja vsa življenska preskrba. Vsako zvišanje cen spravlja prebivalstvo v nove stiske, v nove in hujše denarne zadrege.

Današnje cene pa niso narastle samo za meščana, ampak tudi za kmeta, ki mora vse dražje plačati. Stroški za obleko, obutek in za gospodarske potrebščine so veliko večji kakor prej, tako da čuti tudi kmet draginjo sedanjega časa v vsaki prodajalni. Najbolj se kmet pritožuje zaraditega, ker je cena njegovim pridelkom omejena navzgor z najvišjimi cenami, dočim ni za blago, ki ga on kupuje, nobenih najvišjih cen, dasi je to blago ravno tako potrebno in se mu cene ravno tako ali pa še bolj dražé kakor pri njegovih pridelkih.

Vprašanje o maksimalnih cenah je danes za nas brez dvoma najbolj pereče, ker sega globoko v življenje in izhajanje vsakega posameznika. V takih časih, ko se bije boj za vsakdanji kruh, je nujno potrebno, da se obrača na urejevanje cen vso mogočo skrb, saj se gre za naš življenski obstanek in za ohranitev tistih stanov, ki že komaj dihaljo pod pezo sedanje draginje.

Dosedaj nas uče izkušnje, da se bo treba pri najvišjih cenah bolj ozirati tudi

na krajevne, gospodarske in tržne razmere, dalje da jih bo treba nastavljanje tudi za razne druge življenske potrebščine, in slednjič, da jih bo treba spraviti tudi v veljavo, da nam ne ostanejo na papirju.

Dokler se v tem pogledu ne bo storilo vsega, kar se opravičeno zahteva, toliko časa ne bo pravega zaupanja v te cene in tudi ne pravega zadoščenja za kupujoče občinstvo. Opozarjam v tem oziru le na maksimalne cene, ki smo jih dobili v Novemestu n. pr. za krompir, najprej od strani okrajnega glavarstva in malo časa potem od strani centralne vlade.

Po teh izkušnjah, ki jih imamo danes z najvišjimi cenami, prodira čim dalje bolj prepričanje, da bo treba posebnih strokovnih komisij, ki naj bi posvečale svoje delo urejevanju tržnih cen. Te komisije naj bi bile sestavljene iz zastopnikov kmetijstva in meščanstva, obrti in trgovine. Zahteva po teh komisijah postaja danes bolj in bolj glasna po časopisju, ker le tako bo mogoče, da se bodo pri določevanju cen zadostno ozirale na krajevne razmere in potrebe. Te komisije bodo morale pa tudi na to paziti, da se bo občinstvo strožje držalo nastavljenih cen in da se bo preprečilo vsako izkoriščanje odjemalcev.

Vsled vojne so se pridelovalne in tržne razmere v naši državi močno izpremenile, vendar ne tako, da bi bile za vso državo opravičene enotne cene za različna živila in druge potrebščine. Da bi jedel n. pr. naš osebenjek na kmetih krompir po tisti ceni kakor dunajski meščan, to je težko opravičevati, dasi bi bilo to iz človeškega stališča želeto. Tudi pri najvišjih cenah je treba, da se oziramo na razne kraje in da so po raznih krajih že zaradi stroškov vožnje in prodaje različne. Najvišje cene bi morale biti sorazmerne s povprečnimi prejšnjimi tržnimi cenami in le zaraditega višje, ker so narastli tudi pridelovalni stroški in ker vplivajo tudi druge po vojni narastle razmere na višjo ceno.

Samo pridelovalni stroški pa ne morejo biti merodajni za določevanje najvišjih cen. To stališče bi bilo sicer jako

LISTEK.

Zgodba na Mehovem.

(Dalje.)

Sedaj pa poglejmo po našem Kunibertu. On je imel s seboj priporočilno pismo takratnega mestnega župana Janeza Koler v Ljubljani na dvorskega svetnika Holzingerja na Dunaju ter dospel ž njim v prestolnico. Le-ta svetnik mu je preskrbel tudi pristojevanje; vpeljal ga je v različne kroge, kjer se je zbirala odlična gospôda, in kmalu se je razširila slava znamenitega igralca na harfo po vsem Dunaju.

Po kratkem času pa je govoril o Kunibertu celi svet, kajti grof Stahremberg, ki je bil velik prijatelj godbe, se je seznanil v neki plemenitaski družbi z mladim umetnikom, ko je le-ta prednašal svojo umetnost, ter je postal njegov pokrovitelj. CesarSKI dvor, na katerem je zavzemal Stahremberg zelo odlično mesto, je tudi kmalu zvedel, da hvala o Kunibertu nikaj navadnega.

Cesar Friderik IV., jako izobražen vladar, bil je tudi vedno velik prijatelj in pokrovitelj umetnosti in znanosti. Dasi ravno se vsled varčnosti in ljubezni do denarja ni dal lahko naprositi, bil je vendar z ozirom na umetnike in učenjake vsikdar velikodušen in radodaren, katero lastnost je popolnoma podedoval tudi njegov sin Maksimilijan, pod katerim so še-le umetnosti in znanosti prav bujno zacvetele. —

V desetih mesecih, katere je preživel naš Kunibert na Dunaju, se je zdela, da je živel le za svojo umetnost. Uril se je dan in noč v petju in brenkanju in prijatelji njegovi, ki so ga v začetku slišali, so se le čudili njegovemu napredku v godbi. Saj je bilo to tudi zadnje, kar je še podpiralo njegovo upanje, edina njegova tolažba v samoti, ko so mu uhajale njegove misli k nepozabljeni Elizabeti, ki pa je bila tako daleč, daleč tam gori na Mehovem. —

Odlični krogi, v katerih je „harfar iz Kranjskega“, tako so sploh Kuniberta imenovali, kazal svojo izurjenost, naklonili so mlademu umetniku mnogo dohodkov.

Ko bi ga zamogel osrečiti denar, bi se on lahko imenoval srečnega, kajti tega mu ni manjkalo. Necega jutra, ko je prišel iz cerkve domov, ker hodil je večinoma vsaki dan k maši, najde na mizi pisemce svojega milostljivega pokrovitelja grofa Stahremberga, ki ga nemudoma povabi k sebi.

„Pripravite se“, reče Stahremberg, ko pride Kunibert ves plašen k njemu, „kajti jutri zvečer boste brenkali na svojo harfo pred cesarjem in celim cesarskim dvorom. Upam, da mi ne napravite sramote. Privadite se svojih najboljših komadov, a ob sedmi uri zvečer bodite pripravljeni, ko pride dvorski voz po vas. Sedaj pa z Bogom, mladi prijatelj, ker imam še drugo opravka. Toda jutri vas bom slišal ter gledal vašo slavo.“

Ginjen sreče poda se Kunibert domov. Doma sedi nekaj časa zamišljen; potem pa skoči pokoncu in vzklikne: „Končno vendarle upam doseči svoj idejal, svoj namen! O, sveta umetnost in ti, srčnost ljubezni, ki me obe še držite pokoncu, ne zapustite me tudi sedaj! Jutrajsnji dan ima biti odločen za mene! Jutri me bode poslušal

umetnost ljubeči cesar sam in plemeniti, ognjeni prestolonaslednik Maks! — Ko bi me zamogla slišati tudi Elizabeta — toda ne, ne; je bolje, da ne!“ —

Ob napovedani uri pridrdra dvorska kočija. Kunibert sede vanjo in kmalu je bil na cesarskem dvoru, na katerem je stalo že mnogo drugih kočij.

V dvorani, odločeni za predstavo, sprejme ga dvorski načelnik godbe Seidl ter ga pelje na odločeno mesto. Sedaj se je začela tudi polniti dvorana. Konečno pride cesar, spremljan od cesarice Eleonore ter njenega sina Maksa. Vodja predstave dá znamenje. Skladba, ki jo je igrala dvorska godba in kantata, katero je pela neka mlada gospa, bili ste nekako preslišani radi pričakovanja, da se bo predstavljal tuj igralec. Po danem znamenju nastopi Kunibert s svojo harfo.

V dvorani je zavladala popolna tišina, ko nastopi krasen mladenič in se globoko prikloni najprvo cesarju in cesarskemu dvoru, a potem pa vsem navzočim. In nato se oglašé zlate harfine strune, enake naj-

ugodno za pridelovalca, ker bi v vsakem slučaju našel kritje svojim pridelovalnim stroškom in bi delal v dobrih in slabih letih s primernim dobičkom, ali cene pridelkom bi se v tem slučaju preveč menjavale. Rohrman.

Velecenjenim dopisovalcem v blagohotno uvaževanje! — Vljudno naznanjamo, da nam nikakor ni mogoče sprejeti še tako važnega dopisa v dotično številko, če prejmemo istega v četrti, ali člove v četrti popoldne, ko je že list zaključen in v cenzuri. Prosimo tedaj lepo, naj se nam to oprusti. V prihodnji številki pride zaostali dopis gotovo na vrsto.

Dopisi.

Iz Novega mesta. — V petek, 12. nov. v noči je umrl nanagloma sodni svetnik g. Ivan Toporiš. Isti dan zvečer je bil še čil in zdrav med svojo drago družino, brez vsake najmanjše slutnje, da se priplazi že v malo minutah bela tatica, ter naravnost ukrade iz naročja presrečne rodbine najboljšega soproga in preljubega očeta. — Nepopisna žalost je zavladovala v hiši in splošno sožalje se je čulo drugi dan po vsem mestu, ker je tako hitro prominul mož v najlepši in plodonosni svoji dobi, komaj 48 let star. — Pokojni g. svetnik je bil rodod Tržičan. Kot pravni praktikant je vstopil v sodno službo v Ljubljani, kjer je postal avskultant. Kot taki je prišel leta 1898 v Novo mesto in bil isto leto imenovan sodnikom v Črnomlju, kjer je služboval sedem let. Potem je bil tri leta sodnik v Ribnici. Okrajnim sodnikom imenovan se je preselil iz Ribnice v Kostanjevico. Ko je tukaj služboval štiri leta, je bil prestavljen v Novo mesto in imenovan sodnim svetnikom, kjer mu je po triletnem službovanju nemila smrt pretrgala nadaljno delovanje. Leta 1899 se je poročil s hčerko velečislane in občeznane rodbine v Novem mestu, z g. Emo Pauser-jevo, s katero je živel vedno v lepi slogi in zastopnosti.

Gospod svetnik Toporiš je bil tedaj izključno „dolenjski sodnik“ po svojih službenih krajih. Bil je vsepovsod obče spoštovan in priljubljen vsled svojega odkritega in ljubeznivega značaja in pravico ljubnosti. Prerano umrl pa ni bil samo vesten in pravičen sodnik, ampak bil je tudi izvrsten rodoljub in vedno pripravljen za nesebično narodno delo. On svojih moči in zmožnosti ni posvečal le svojemu poklicu, marveč jih postavil v službo javne blaginje, kar spričuje, da je bil skrbni predsednik mestne hranilnice, podpredsednik pevskega društva itd. — Marsikateremu je zapel pokojni grobno žalostinko v skupnem zboru; zaraditega nam je pa toliko globokejša segala v srce pretresujoče petje žalostinke

čistejšim glasom zvonov; že prvi udarci so povedali, da igra na harfo pravi umetnik. Navzoči so si kar dihanje pridržavali, da bi ja ne motili. Sedaj začne igrati svojo solo-skladbo: „Čast Bogu!“ s tako veliko vnetostjo, preciznostjo in z mojstersko dovršenostjo, da si mahoma pridobi priznanje vseh. V dvorani je bilo vse napeto od strmenja; kaj tacega se niso spominjali še. Pesem, komaj končano, zahtevali so že v drugič in tretjič, katera se je ponavljala vsakokrat z enakim vspehom. Dame so si brisale solze, ki jim jih je izvabilo čarobno brenkanje. Za dvema drugima godbenima točkama dvorskih godcev, katerih pa nihče ni porajtal, je zopet nastopil Kunibert. Sedaj pa je začel peti, brenkajoč na harfo, pesem: „Ljubezen nad vse“, in sicer s tako milodonečim glasom, izrazujočim najskrivnejša srčna čutila, da poslušalci niso vedeli, ali naj občudujejo brenkanje ali petje. Cesar je sedel vidno zamaknen na svojem naslonjaču; v obeh cesarice pa so se lesketale solze. Mladi umetnik je istinito dokazal, kaj premore čista ljubezen, zakaj skoro

ob njegovem preranem grobu — pevcu v slovo in v hvaležen spomin! —

Pogreb je bil v nedeljo 14. novembra ob polu 5. uri popoldne izvanredno slovesen, kakoršnih naše mesto le malo vidi. Vkljub najslabšemu vremenu spremilo je mladane vse mesto iz vseh krogov rajnega k zadnjemu počitku. Došlo je pa tudi veliko odličnih pogrebcev in zastopnikov iz vseh krajev Dolenjske, izkazati mu zadnjo čast in da se poslovje od svojega kolege in zvestega prijatelja. — Zaslužnemu pokojniku najčastnejši spomin, njegovi duši rajski mir in pokoj, zaostali prebridko prizadeti velecenjeni rodbini pa naše prisrčno sožalje!

Domače in tuje novice.

Cerkvenomeščenje. Umeščena stabila č. g. župna upravitelja: Janko Borštnar na župnijo Sv. Gora dne 8. oktobra, in Anton Porenta na župnijo Hinje dne 10. novembra.

Konferenca Sodal. ss. C. J. za trebanjsko dekanijo bo v sredo 24. novembra na Mirni ob 11. uri.

Prezentacija. Novomeški kolegijalni kapitelj je kot patron za faro Zibika na slovenskem Štajerskem prezentiral č. g. Ivana Jelšnik, kaplana v Šmartinu na Paki.

Podeljen je Ravbarjev beneficij pri ljubljanski stolnici č. g. Stankotu Premierl, stolnemu kaplanu in vodju stolnega kora v Ljubljani.

Mesto nagrobnega venca. Sodniki in državni pravdniki v Novem mestu so ob priliki nenadne izgube svojega dobrega kolege, c. kr. deželnosodnega svetnika Ivana Toporiša, izročili 55 kron „Društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Novo mesto“, čegar podpredsednik je bil pokojnik.

Namesto nagrobnega venca umrlemu svojemu predsedniku, g. Ivanu Toporiš, je darovala mestna hranilnica v Novem mestu 30 kron kot božično darilo za vojake.

Slovesni requiem po rajnem c. kr. sod. svetniku g. Ivanu Toporiš bode v soboto 20. t. m. ob 8. uri v kapiteljski cerkvi.

Imenovan je gosp. Josip Hrstka v Novem mestu c. kr. višjim geometrom.

Koncert v korist „Rdečemu Križu“ se vrši v nedeljo 21. novembra v kavarni Smola pod pokroviteljstvom uniformirane meščanske garde novomeške. Vstopnina 1 krono. Začetek ob 8. uri. Sviral bode ciganski orkester.

Izkaz cesarice Elizabete rezervni bolnici v Novem mestu došlih darov: župljani župnije Brusnice: 2 vreči jabolk, 1 vrečo suhega sadja in 1 vrečo sočivja; gospod J. Zupančič v Mirnipeči: 2 zavoja jabolk; g. Josip Bojanc in Marija Kres v Št. Petru: 87 glav zelja; g. Franc Somrak na Vel. Kalu: 1 voz korenja in 118 glav zelja;

nobeno oko ni ostalo suho. — Samo udje dvorske godbe niso bili kaj zadovoljni, ker so se čutili zapostavljene. Ljubosumnost in nevoščljivost ste pa že takrat med godci in pevci vladale, kakor vladate dandanes. —

Ko je Kunibert na željo cesarice pesem še enkrat ponovil z isto splošno pohvalnostjo, pomigne mu cesar, in eden dvornikov pospremi mladega umetnika pred vladarja. Cesar vzame enemu komorniku iz rok težko zlato verigo s privezanim svetinjjo za zasluge in jo dene virtuozu okolu vratu z besedami: „Tako priznanje v resnici zaslužite s svojo umetnostjo!“

Nato vsi čestitajo odlikovancu, ki je bil tako srečen, da se je komaj držal po koncu. Vse dvorske gospé ga obkrožijo in obsipavajo s prelaskavo pohvalo. Ta pohvala ga je zopet osrečila, da se je začel v odlični družbi kretati tako, kakor bi je bil že davno privajen.

Po tem dvorskem koncertu je postal Kunibert Avmer na Dunaju splošno znana oseba, o kateri je govoril vsak izobražen

g. Ivan Vintar v Straži: 50 K; g. J. Kline v Gor. Polju: 1 vrečo jabolk; g. A. Zupan v Ljubljani: sodec vina; g. Ana Čič v Šmihelu: 40 kg korenja; gosp. Goriany v Ruperčvirhu: 1 škatljo čaja; III. red Cegelnica-Prečna: 1 vrečo suhega sadja; g. Jernej Fabjan tu: 1 vrečo krompirja. — Bog poplačaj vsem dobrotnikom stotero!

Izkaz daril rezervni bolnici v Kandiji. Župnija Radovica 1 sod, 380 litrov mošta; župnija Zagradec 100 kg suhega sadja; odbor III. reda v Mirni 1 vrečo zelenjave 7 vreč zelnatih glav, 6 vreč krompirja 3 vreče fižola, 2 vreče repe, 1 vrečo korenja, 1 vrečo kolerab, 1 vrečo jabolk, 1 vrečo moke, 18 jajec, 1 mernik suhega sadja, 1 kg ješprena; g. dr. Goriany, Rupčevrh, 2 jerbasa jabolk in časopise; župnija Šmihel 2 mernika jabolk; županstvo Gorenje polje 1 vrečo jabolk; g. Iv. Vintar, Straža, 50 K; dekanat Trebnje 160 kg jabolk in suhega sadja; g. Zamida, Uršno selo, 13 zelnatih glav; Marija Slak, Dvor, 1 mernik fižola, četrt mernika suhega sadja. — Bolnica se v svojem in v imenu bolnih in ranjenih vojakov najprisrčneje zahvaljuje za to velikodušno podporo in se priporoča tudi nadaljni naklonjenosti.

Tretje vojno posojilo so prijavi pri mestnem županstvu v Novem mestu sledeči: g. Pauser Adolf 5000 K, g. Sbrizzai Maks 5000 K, g. bar. Rechbach Viljem 3000 K, g. Bergmann Josip 2000 K, slav. „Bolniška blagajna gasilnega društva“ 2000 K, g. Agnitsch Andrej 1000 K, g. Barborič Karl 1000 K, g. Picik Antonija 1000 K, g. Turk Marija 1000 K, g. Wobner Roza 600 K, g. Wobner Alojzija 600 K, gosp. Slanc Ana 500 K, gosp. dr. Schegula Jak. 200 K, g. Božič Franc 100 K, g. Hladnik Marija 100 K, g. Mehora Elizabeta 100 K, Neimenovani 100 K.

Gostilno pri Windischer-ju v Kandiji je prevzel g. Fr. Perko. Priporočuje se v obilni obisk, ker bode vedno točno postregel z dobro pijačo in z okusno jedjo. Preskrbljeno je tudi s sobami za prenočišče. Gospodje se sprejmejo na hrano po zmerni ceni. Na razpolago so veliki hlevi in lep prostor za vozove.

Krajevni odbor v Novem mestu za nabiranje prostovoljnih v privatni posesti se nahajajočih zlatih in srebrnih predmetov se je osnoval vsled odloka c. kr. deželne vlade, z dne 21. oktobra 1915 št. 27.980 ter se izvolil sledeči odbor: gg. Adolf Pauser, predsednik; Franc Brežnik, podpredsednik; Ivan Krajec, blagajnik in tajnik; Maks Brunner, odbornik; dr. Seb. Elbert, odbornik; p. Goth. Porgoršek, odbornik.

Mlekarna na Grmu je začela sedaj dobavljati mleko tudi iz bolj oddaljenih vasi ob desnem bregu Krke, namreč iz Smolenevasi, Žihovega sela, Potavrha in Vel. Slateneka. Storila je to le iz tega namena, da se Novomesto in bolnice za-

človek. Presrečni harfar bi bil sedaj kaj rad zapustil cesarsko mesto in se podal v drago svojo domovino, toda manjkalo mu je še cesarjevega priporočilnega pisma, s katerim je pričakoval umetnik še največ vspeha pri svojem cilju. — Ko mu družega dne grof Stahremberg izroči v cesarjevem imenu 50 zlatov, osreči se umetnik toliko, da odkrije svojemu dobrotniku svojo srčno željo, češ, da samó cesarjevo priporočilno pismo je, kar si želi še dobiti.

„Kaj vam koristi samo priporočilno pismo, ko bi ga pisala tudi cesarjeva roka sama, če pa s tem ni združeno kakšno odlično mesto? Da se oboje doseže, bo najbolj prav, in to doseči, ne bode nič težavnega, pač je pa potreba nekoliko potrpljenja. In poleg tega je prav sedaj tudi čas koncertov“, nadaljuje grof, „gotovo vas bodo povabili k sodelovanju. Vse drugo pa se bo po tem vašem odlikovanju lahko dobilo. Za sedaj pa pišite domov ter naznanite svojo srečo in odlikovanje in tudi to, da pridete, kakor hitro bode te dosegli svoj namen. To je moj nasvet.“ (Konec prihodnjic.)

dostno preskrbe s potrebnim mlekom. Ravnateljstvo šole na Grmu skuša na ta način po možnosti pomagati, da se odpomore pomanjkanju mleka. Zaraditega dobavlja načeloma mleko le od takih strank, ki ga dosedaj niso nosile v mesto, in se hoče tega načela tudi naprej držati. Le stranke, ki niso mleka dosedaj nosile v mesto, ga imajo oddajati v mlekarno. Ker se pa sliši, da so nekatere mlekarnice odpovedale svojim dosedanjim naročnikom, baje s tem izgovorom, da bodo mleko raje oddajale v mlekarno na Grmu, kakor da bi trgale dragi obutek, se opozarjajo vse tiste stranke v mestu, katerim bi bilo mleko iz Smolene vasi ali Slateneka odpovedano, da se obrnejo z dopisnico na ravnateljstvo šole na Grmu in da naznanijo ime dotične stranke, ki hoče dobavljanje mleka zanaprej pretrgati. Mlekarna na Grmu nima namena delati konkurence in stranke pri dosedanji dobavi mleka oškodovati, ampak nasprotno, namen, dobavo mleka popolniti iz krajev, odkoder se mleko dosedaj ni nosilo v mesto. Zato bo mlekarna odklanjala vse tiste mlekarnice, ki kršijo obveznosti nasproti svojim dosedanjim odjemalcem.

Zahvala. Posojilnica in hranilnica v Kandiji je darovala po toči poškodovanim vaščanom v Podgradu 420 kilogr. krušne pšenične moke. V imenu obdarovanih se slavnemu hranilničnemu zavodu za velikodušen dar najprisrčneje zahvaljuje

Andrej Češenj, župnik.

Lepo izdelane spomenice je izdalo Avstrijsko društvo „Rdečega Križa“ ki naj bodo v vedni spomin na domoljubno požrtvovalnost, izkazano s prostovoljnim darom v korist našim ranjenim in bolnim vojakom. Cena spominskega lista v velikosti 40½ × 31½ cm je 2 K. Dobijo se v Novem mestu pri gosp. Karolu Golič, davčnem asistentu pri c. kr. okrajnem glavarstvu, soba št. 1.

Razglas. Pri c. kr. meroskusnem uradu v Rudolfovem se uraduje vsak teden ob pondeljkih od 9. ure dopoldan do 2. ure popoldan. Trgovci se pozivljajo svoje vage, uteže in mere pravočasno preizkusiti pustiti. Opustitve se bodo ostro kaznovale.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo. **Župljani v Trebnjem** so dali za vojno posojilo pri domači hranilnici častno svoto 40.000 kron in približno toliko svoto tudi pri poštnem uradu.

Naznanilo. V I. letnik c. kr. Fran Josipa vojaške akademije na Dunaju in c. in kr. tehnične vojaške akademije v Mödlingu (topničarski razred) se sprejme še nekaj leta 1898 rojenih prosilcev, ki še niso potrjeni, z namembo za c. kr. deželno brambo. Prošnje je vlagati do najkasneje 25. novembra 1915 neposredno na c. kr. ministrstvo za domobranstvo. Natančnejši podatki so razvidni iz razpisa, ki se te dni objavi v uradnem listu „Laibacher Zeitung“, in ki je tudi na vpogled pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih, pri mestnem magistratu v Ljubljani in pri ravnateljstvu pomožnih uradov c. kr. deželne vlade v Ljubljani.

Vojni kurat g. Turšič poroča svojemu prijatelju ob Kolpi: „Dragi Jožko! Hvala za pismo! Ti že v kratkem kaj več napišem. Zdaj imam prebit malo časa. Matrike in „nachträgliche Protokollierungen“ mi dajejo. Lepo smo praznovali verne duše; bilo je mnogo opravila, ko sem hodil po raznih grobiščih in klical mrtve iz vseh bitk. — Preteklo tedne smo imeli hude dneve; polentar je z vso silo napadal, a nič opravil. Imeli smo samo pet mrtvih (Granatvoltage) in nekaj ranjenih. Pa saj menda sem Ti o tem že sporočil. — Pošljem Ti to sliko (g. kurat na konju, op. dop.), da boš videl, kako se nam je v Galiciji godilo. Zdaj ni več tako! Gorska palica! Če hočeš, pa jo pošlji „Illustr. Glasniku“, ki je že več mojih slik priobčil. Zdaj pride v kratkem „Pridiga na gori“ . . . itd. — Snega imamo že do 1 m. — Prisrčne pozdrave! Polde.

Iz laškega bojišča se je zopet oglasil naš dragi dopisovalec s sledečimi zanimivimi vrsticami: „Minuli so Vsi Sveti in Verne duše. Daleč od doma, daleč od vsake vasi in cerkve, med visokimi gorami, kamor ne dospe niti glas zvona, sem jih preživel letos. Na praznik vseh svetnikov je pošteno brilo in melo. Cel dan sem se skoro držal doma na toplem. Mnogo sem pisal ta dan. Nprestano so romale moje misli po domačih krajih. Ustavile so se pri tem in onem prijatelju in napisal sem novo kartico.

Zmračilo se je. Veter je piskal svojo žalostno pesem. Le tu in tam je počila puška. Zamislil sem se: „Nocoj je tista noč, ko...“ V duhu sem slišal žalostno zvonjenje ajdovških in selskih zvonov... V marsikaki hiši so pogrešali ta večer pri skupni molitvi očeta, sina ali brata. „Od doma šel je, a ne bo se vrnil več...“ Domislil sem se svojih prijateljev, tovarišev in učencev, ki so pali v tej vojni. Daleč od doma so pokopani. Zapuščeni so danes njihovi grobovi. — Na Vseh vernih duš dan je bila v kako uro oddaljeni kotaji sv. maša za padle junake. Od vsake stotnije se je udeležilo nekaj vojakov službe božje. Pri sv. maši je svirala naša godba. Po sv. maši je govoril g. kurat ob skupnem pokopališču v spomin padlim junakom. Do 30 junakov počiva na tem skupnem pokopališču med njimi praporščak Fabjančič. Grobovi so bili primerno okrašeni. — V noči od 3. na 4. je sneg pošteno zapadel. Strašna je bila ta noč. Veter je tulil, treskalo je kot pri naš julija in avgusta in sneg jo je brisal, da je vsako stopinjo sproti zamelo. Drugo dopoldne se je solnce uprlo v naš breg in sneženi plazovi so se pričeli valiti po strmih bregu v dolino. Okrog 11. ure dop. zvem žalostno novice, da je sneženi plaz odnesel kadeta A... s kajžo vred. Ravno sem se odpravljal k njemu, ko začujem neko bobnenje in iz sosednje dekunge klice: „Kadet bežite!“ Ozrem se skozi vrata v breg. Močan plaz jo briše ravno proti moji kajži... Par velikih skokov in bil sem na varnem. Žalostno sem zrl na svojo ljubo bajtico, ko se je valil preko nje srditi plaz, da se je vse kadilo za njim: „Z Bogom moja kajžica in moje dragocenosti!“ Zadnje kepice so se valile za plazom. Kaj vidim? Moja kajžica še stoji dobro zasuta — snegu. Par mož z lopatami in kmalu sem imel dohod v njo. Plaz jo je le neznatno poškodoval in odnesel sabo kos dimnika. Po prestanem strahu grem do ponesrečenega kadeta. Slabo je izgledal. Kako tudi ne? Izkopali so ga komaj še živega izpod snega. Isto popoldne smo imeli drugo nesrečo. Nek sanitejec je zdrčel po strmih bregu in se močno poškodoval. Šel je, da bi pomagal nesti ponesrečenega kadeta, a so odnesli zajedno s kadetom tudi njega.

Deloma dež, deloma sneg sta pobrala precej dobro sneg po vrhovih tako, da se zopet počutimo bolj varne v naših kajžicah. Na fronti je te dni precej mirno. Preveč so se uprle naravne sile, da bi jih mogla premagati človeška moč. Sicer pa mislim, da se sovražniku tam po nasprotnih vrhovih godi še slabše kot nam. — Cenjenim bralcem „Dolenjskih Novic“ pošilja srčen pozdrav Janko Muha, kadet.“

(Prosimo, le pridno nam pošiljajte svoje doživele vojne dogodke. Smo Vam prav hvaležni in gotovo tudi naši bralci. Uredništvo).

Iz ruskega ujetništva. Nadporočnik Pavel Golia naznanja po dopisnici, oddani dne 18. oktobra 1915, da je njegovo stalno bivališče Zarizyn na Volgi, gubernija Saratov.

Iz laškega bojišča. Schweiger, cerkvenikov sin iz Crnomlja piše še z dne 26. julija 1915 nekemu gospodu župniku med drugimi vrsticami tudi sledeče: Časi, katere sem že doživel v vojni, so bili strahoviti tako, da jih pero ne more popisati. Zlasti dne od 27. junija do 15. julija in še bolj pa zadnji dnevi. To je takšno streljanje in šturmanje po dnevi in po noči, da je groza. Na vsak način hoče sovražnik prodreti v tem kraju, pa ne bode.

Zato bodo že naši fantje skrbeli, ki se hvala Bogu v kljub tolikemu streljanju vedno dobro držijo in če bo treba, bomo držali tudi do zadnjega moža. Vročino imamo tukaj hudo in žalibog tudi veliko pomanjkanje vode. — Tako sem Vam nekoliko razložil svoje bivanje v vojski. Ob priložnosti pišem več.

Glas iz občinstva. Pri pogrebu gosp. sod. svetnika Toporiša smo slišali godranje, zakaj bi ne šel sprevid ob takšnem vremenu po lepi poti skozi drevored, ko je ravno spodaj pod drevoredom na cesti vedno največje blato? Zaradi morda treh vej, ki bi se lahko odstranile s kosanjem brez škode, morajo vsi spremljevalci gaziti globoko v blatu, mej tem ko radovedni gledalci stoje na lepem v drevoredu.

Nesreče. Franc Janežič, hlapec v Martinji vasi pri Mokronogu, je prišel pod voz in si zlomil levo nogo v golenu. Kolo ki je šlo čez nogo, mu je potegnilo tudi mišice v kosti, ktera mu je vsled ogolitve zamrla. Njena zrast bi bila brez operacije izključena. Zanimivo je, da se mu je zlomila tista noga letos že drugič. Prvič si jo je zlomil v letošnji spomlad. — Jože Macele, posestnikov sin iz Brezja pri Semiču, je prišel z desno nogo pod brano, ki mu jo je raztrgala v stopalu. — Alojzij Bregar, hlapec v Mačkovecu pri Št. Lovrencu se je ponesrečil pri drvarenju. Sodelavec mu je ponesrečil s sekiro presekal prst desne noge. — Janez Bovean, begunc iz Gorice, se je obstrelil na nogi s toko ali s kapselnom. — Franc Križman, posestnik iz Premštala pri Trebnjem, se je povozil in si zlomil desno nogo v golenu. — Jože Pirnat, hlapec v Črešnjicah pri Trebelnem, si je odsekal prst leve noge. Vsi ti ponesrečenci se zdravijo v kandijski bolnici.

Nekaj za mesarje. Ker se je papir tako silovito podražil, so prišli nekje mesarji na dobro misel, da mora vsaka kupovalka ali vsak kupec seboj prinesiti krožnik za meso, ker papirja za zavijati ne morejo več naročevati.

Poročil se je v Celovcu tudi v Novem mestu dobro znani črkostavec g. Josip Mar z gpđ. Beti Rumpelnik. Pristrčno čestitamo k obilni in stanovitni sreči!

Tretje vojno posojilo znaša sedaj nad štiri milijarde; ta svota se bo pa še znatno zvišala, ko se uredi še ostali viseči podpisi. Za vojno je tedaj za nadaljno bodočnost dobro preskrbljeno.

Umrl je v Ljubljani 12. novembra po kratki, mučni bolezni g. Josip Koritzky, c. kr. nadgeomter v p. Naj počiva v miru!

Padel je na severnem bojišču nadporočnik g. Zorko.

Laški aeroplani krožijo vsak dan nad vipavsko dolino in Krasom. Neko letalo je vrglo 9. t. m. bombe na Spodnjo Branico in Kobiljo Glavo in ranilo več civilnih ljudi.

Ne dajajte ječmena in ovsu v mletev! Pokazalo se je, da kmetovalci po mnogih krajih dajejo oves in ječmen, deloma sam, deloma zmešan z drugim žitom, v mlino za moko. Kmetovalci se opozarjajo, da je po ministrski naredbi z dne 21. julija, drž. zak. št. 203, to prepovedano in se bo poleg kazni oves in ječmen zaplenil, če se še najde v kakem mlinu. Kot krušno žito je določena pšenica, rž, in kjer se je kaj pridelalo, tudi ajda. Kdor krušnega žita ni toliko pridelal, kolikor ga dovoljuje zakon za porabo njegovi družini, prejme od županstva potrebno množino pšenične, oziroma ržene moke. Od ječmena in ovsu pa si sme obdržati vsak kmetovalec le toliko, kolikor ga rabi vsakdo za seme in poleg tega za krmo; od ječmena četrt od celega pridelka, od ovsu pa, kdor ima konje, po 1 kg za enega konja na dan. Ostala množina ječmena in ovsu pa se mora oddati komisijonarjem Zavoda za promet z žitom.

Občine, ki naročajo ogrsko moko, in plačajo denar pri svojem okrajnem glavarstvu, oziroma po položnicah, ki jih prejmejo pri svojem okrajnem glavarstvu, naj o tem istočasno obvesti tudi Zavod

za promet z žitom v Ljubljani. Če se namreč Zavoda o vplačilu ne obvesti, isti ne prevzame nikake odgovornosti, da bo moka pravočasno dospela. Pripominja se, da vsled prevoznih težkoč preide od naročila do prejema ogrske moke 6 do 8 tednov.

Vojni pregled.

Laško bojišče. — Laški napadi pri Gorici, ki so bili zelo hudi, in na dobrdobski planoti, so bili odbiti s strašnimi izgubami. Italijani so hoteli uprizoriti z novim napadom nekako četrto soško bitko, pa bili so hujše poraženi kot kdaj prej. — Tudi na Tirolskem poskuša Lah prodreti po vsi sili, pa krogle naših topov in pušk mu to dobro zabranjujejo. — Italija kliče pod orožje letnike 1896 in 1892, 1893 ter 1894. — Lahi nameravajo Gorico popolnoma porušiti, če je ne dobé, kakor se vidi iz sledečega:

Dunaj. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča 15. t. m.: Obstreljevali so pričeli Gorico 18. oktobra. Obstreljevali so mesto do danes. Nekateri dni je padlo v mesto več sto krogelj vseh kalibrov, osobito težkih šrapnelov je bilo veliko. Obstreljevali so pričeli navadno v prvih jutranjih urah; najhujše so streljali med 3. in 4. uro popoldne, zvečer je obstreljevanje ponehalo. Po uradnih izkazih je od začetka vojske ubitih 58 civilistov, 50 jih je ranjenih, med njimi veliko otrok. Dvakrat je ubila granata po štiri otroke. Samostan Sv. Gora je pogorel, cerkev je uničena. Zakristija goriške stolnice je porušena, samostan na Kostanjevici, zadnje počivališče grofov Chambord, je zadelo več granat in šrapnelov; streha in slike v cerkvi in v samostanu so poškodovane. V središču mesta ležeči samostan uršulnik je napol uničen. V cerkev sv. Antona je bomba, vržena iz letala, prebila streho. Oba kolo-dvora sta po artiljeriji posuta s kroglijami. Cerkve v Podgori, Grafenbergu, Pevmi, Štandražu in v Osljavu so popolnoma razstreljene kakor tudi večinoma dotični kraji. V Gorici je največ trpel južni del mesta. Le malo zasebnih hiš je, ki niso zadete. Do 300 hiš je več ali manj poškodovanih. Krasno poslopje Avstrijsko-ogrsko banke je zadelo več kosov krogelj, ki so prebile strop nad stopnjicami in jih poškodovale. Največ je trpelo novo poslopje okrajnega sodišča, ki je dozdej desetkrat zadeto. Sovražni letalci so poleg tega večkrat metali bombe na mesto. Značilno za vojskovanje Italijanov je, ker so na dan vernih duš streljali na cesto, ki vodi na pokopališče iz svojih postojank, kjer se cesta dobro razloči.

Srbsko bojišče. — Bolgari so zasedli Prištino. — V mestu Niš vlada mir. Novi bolgarski prefekt, bivši glavni tajnik notranjega ministrstva, Dimitrov, je došel v Niš. V mestu se zopet pričinja navadno življenje. Prebivalstvo je zelo ogorčeno proti kralju Petru in Pašičevi vladi. Mesto Niš je nepoškodovano, samo nekaj hiš ob periferiji je trpelo vsled granat. — V Nišu so zaplenili Bolgari zasebne arhive kralja Petra, arhive zunanega urada in belgrajskega vseučilišča. Med drugim so zaplenili Bolgari tudi konkordat, ki sta ga podpisala sv. oče in kralj Peter. Umetnosti so Srbi zakopali, a neki Srb je pokazal Bolgarom, kje so zakopali umetnine, nakar so jih Bolgari izkopali. — Angleži so se polastili solunskega kolodvora, a so to prepredile grške oblasti. — Iz Pariza se poroča, da misli ententa trajno zasesti Solun, odkoder bi lahko neprestano ogrožala železnico Berlin-Bagdad. V Solunu bi bilo 500.000 mož. —

Rusko bojišče. — Poročevalec „Timesa“ v ruskem glavnem stanu trdi, kakor poroča „Lokalanzeiger“ iz Berolina, da izkušajo Rusi z vednimi napadi preprečiti, da bi Nemci vzeli Rigo in Dvinsk. Ruski generalni štab da zdaj sploh pripravlja ofenzivo, ki izbruhne istočasno z ofenzivo na zahodni bojni črti. — Car je izdal ukaz,

ki določa, naj se praporščaki pehote v štirih mesecih povišajo za poročnike. — Pri uspešnem upadu v rusko postojanko pri Čartorisku so ujeli naši 1500 Rusov in zaplenili štiri strojne puške.

Turško bojišče. — V Sofijo so privedli kot vojnega ujetnika ruskega konzula v Skoplju, Stavrebutajeva. — Po podrobnih poročilih lorda Kitchenerja je Angleška sklenila naznaniti ruski vladi, da se bo iz strateških razlogov umaknila z Dardanel. In iz Pariza pa poročajo, da se je Francoska pridružila angleškemu predlogu, da tudi opusti iz istih razlogov darđanelske operacije. Potemtakem bi bil konec vojske v Dardanelah.

Francosko bojišče. — Na francoskem bojišču nič posebno novega. — V mescu oktobru je stala Francoska vojska 1097 milijonov. — Francozi naglo izdelujejo nova razstreliva v plinarnah iz koksa. V tekočem mesecu mislijo izdelati vsak dan 55.000 kg razstrelil.

Najnovejše vesti.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 15. novembra. — Sovražni napadi na bojni črti ob Soči so včeraj vidno ponehali, morebiti vsled hudega naliva. V odseku Dobrdoške planote so se pa ljuto bojevali dalje. Na severnem robu gore Sv. Mihaela se je Italijanom zopet posrečilo, da so vdrli v neko, po težki italijanski artiljeriji prebito vrzel naše postojanke. Močne sovražne sile, ki so zvečer severno od te vrzeli pričele izvajati napad, smo krvavo odbili. Uvedel se je nato naš protinapad, ki je pridobil zopet izgubljeni kos bojne črte popolnoma nazaj in ki je zadal sovražniku izredno velike izgube. Izjalovil se je tudi, kakor vsi prejšnji, močan sovražni napad proti Griže Brdu. Pri obstreljevanju Gorice je ubitih dozdej 58 civilnih oseb, 50 jih je ranjenih. Približno 300 hiš in skoraj vse cerkve in samostani so težko poškodovani. Naše zračno brodogovje je zopet vrglo veliko bomb v Verono.

Dunaj, 15. novembra. — Boji pri Čartorisku so dovedli do popolnega uspeha. Porazeni sovražnik je vržen iz krivine Stira čez reko nazaj. Med svojim hitrim umikanjem je zažgal sovražnik vse izgubljene kraje. Vztrajni in slavni boji pri Čartorisku so s tem dovedli ravnotako do umikanja Rusov v njih prvotne postojanke kakor svojčas po ruskih četah upapolno napovedanih prodiralni poizkusi pri Siemikovecu ob Stripi. Včeraj že navedeni plen se zvišava. Sicer se ne morejo beležiti nobeni posebni dogodki.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Loterijske številke.

Gradec, 10. novembra 25 64 49 58 44

Raznotero.

Zaprta laški duhoven. Msgr. Scottona je vojaška oblast internirala, ker je v Breganzi na Benečanskem imel pridigo o ljubezni do bližnjega.

Rumunsko žito za Avstrijo in Nemčijo. Iz Bukarešta pišejo: Ladje, naložene z žitom za Avstrijo in Nemčijo, bodo takoj zapustile rumunsko pristanišča, da odpotujejo v kraje svoje namembe. Centralna komisija za prodajo in izvoz žita je določila, da se ima žito odpeljati v treh oddelkih. Kakor hitro se vrne ena tretjina ladij od Železnih vrat, odpluje druga tretjina.

Egipt ogrožen. Londonski ministrski svet je sklenil poslati 100.000 mož novih čet v Egipt, kjer so v teku nove dalekosežne obrambne priprave.

Prisilno novačenje na Angleškem, da se morajo prostovoljno postaviti pod orožje vsi neoženjeni do 40. leta že do 30. novembra, sicer se bode izvajala sila, je povzročila med prebivalstvom veliko razburjenje.

250 žensk je nastavila angleška banka kot uradnice; druge banke sledé njenemu zgledu.

Kitajska vlada je odgovorila zaveznikom, da se odgodi vprašanje o proglasitvi monarhije na Kitajskem.

Elegantne špijonke z Balkana. Listi poročajo, da se je posrečilo južnoogrskim oblastem zasačiti dve elegantni nevarni špijonki z Balkana. Eno obeh dam so zaprli že nekaj dni po njenem prihodu. Nastanila se je bila v neki majhni vasi, kjer so hangarji vojaških letalcev. Tu je v svoj dnevnik risala aparate in skušala dobiti podatke o načrtih letalcev. Že takoj ob svojem prihodu je vzbudila sum ter se je pazilo na vsak njen korak; čez nekaj dni, ko si je bila nabrala že lepo število rizb in notic, ki so bile za Balkan vsekakor zelo važne, so jo zaprli in „njeno zbirko“ odvzeli. Pokazalo se je, da je bila tujka Sibirkinja po rodu, in sicer v najožjem sorodstvu z vojvodom Putnikom. — Druga špijonka je že delj časa igrala vlogo v družabnem življenju na južnem Ogrskem. Kot odvetnikova soproga je imela dostop v boljše kroge, razen tega pa je imela priljubljenost, kot koncertna pevka obiskovati večja mesta v monarhiji ter je gostovala tudi v Budimpešti in na Dunaju. Že dalj časa so se zdela oblastem njena potovanja sumljiva, a ni se posrečilo, dognati njenih zvez z Balkanom, ker se ni posluževala ne pošte ne brzojava, marveč je svoja poročila izročala selu, ki jih je nosil do meje in ondi izročal drugemu selu, ki jih je potem oddajal v sovražno deželo. Pa tudi ta špijonka ni dolgo časa izvrševala svoje poslanje, marveč je bila nekega dne zasačena in s selom vred aretirana. Oblasti na južnem Ogrskem postopajo sedaj z največjo strogostjo s tujimi ženskami in ne poznajo nasproti njim nobenega viteštva in gostoljubja več. Tako ostro postopanje bi bilo tudi pri nas priporočljivo.

Belokranjski - vestnik. -

Vojno zavarovanje se v Beli Krajini vedno bolj vdomačuje. Starši, žene in bratje radi nekaj žrtvujejo, da zmanjšajo skrbi za bodočnost sami sebi in svojcem, ki se bojujejo za cesarja in domovino. Zelo nizka zavarovalnina se more plačevati tudi z državno preskrbninsko podporo v majhnih obrokih. Črnovojnika n. pr. zavaruješ za 3000 K, ako vplačaš takoj ali v obrokih 135 K. Zavarovanje velja v vsakem primeru od dneva zavarovanja naprej. Čisti dobiček tega koristnega podjetja je namenjen pomožnemu zakladu za vdove in sirote vse oborožene sile.

V črnomaljskem okraju sprejema zavarovalne predloge in daja vsa potrebna pojasnila okrajna posredovalnica v Črnomlju (občinska hiša) in njeni občine obiskujoči zastopniki. Prepotrebnegega vojnega zavarovanja naj nihče ne odlaga!

Dolenjskim junakom v spomin.

Pod tem naslovom smo objavili že več črtic o naših dolenjskih rojakih, današnja veljaj možu, ki spada med izmenjane ujetnike.

Znano je, da je sedanji sv. Oče papež Benedikt XV. s svojim posredovanjem pri vojujočih se državah dosegel, da se naj zamenjajo oni ujetniki, kateri vsled svojih ran ali izgubljenih udov niso več sposobni za nadaljno vojskovanje. Vsled tega se je že na tisoče ujetnikov vrnilo v svoje države, deloma na svoje domove, deloma v vojne zavode, da se še naprej zdravijo.

Med take spada naš rojak Alojzij Drečnik, posestnik na Vinjem vrhu, občina Bela cerkev.

Ob mobilizaciji je Drečnik šel v Ljubljano k 27. domobranskemu polku in potem

z njim odrinil na severno bojišče, kjer se je vdeleževal raznih bojev pri Premyslaniju in južno od Lyova. Pri stratezičnem umikanju je došel južno od trdnjave Premysel do Nowe Miasta, kjer je bila ljuta bitka 19. oktobra 1914. Naš Drečnik je bil v tej bitki težko ranjen. Ruska dum-dum kroglja ga je zadela v členek leve noge in zelo poškodovala. Vsled izgubljene krvi je Drečnik oslabel, da se ni mogel rešiti. Ker so se naši umaknili, je prišel v rusko ujetništvo. Sanitejci so ga pobrali in poslali v Rusijo. Pripeljal se je v Kijev, kjer so zdravniki spoznali, da se mu mora noga pod kolenom odrezati, ako se hoče preprečiti nadaljno zastrupljanje. V kijevski bolnici se je zdravil 27 dni. Potem so ga poslali dalje čez Moskvo, kjer se je mudil 2 dni, v Nižni Novgorod, kjer se je zdravil 3 mesece in 25 dni. Odtod je pisal skoro vsak teden domov, a dobil ni nobenega odgovora in tudi telegrama ne, ki mu ga je poslala žena. Odtod so ga premestili v Omsk v Sibirijo, kjer je bil v bolnici do 1. aprila 1915. Tu je ostal nad 4 mesece, dokler je prišlo veselo naznanilo o zamenjavi ujetnikov.

Omsk je glavno mesto istoimenskega okrožja v centralni Sibiriji. Leži ob reki Om in je središče ondotne trgovine, osobito še, odkar vozi memo velika sibiriska železnica. A hiše so večinoma lesene. Prebivalcev ima nad 40.000. Kolikor je Drečnik skušal, se ujetnikom ne godi dobro. Večinoma morajo na kmetih delati. Med glavno hrano spada čaj za vsak dan. Le v bolnici je dobival opoldne meso. Pozneje so imeli krompirjevo juho s par krompirji, drugo je bila sama voda zabeljena z lojem. Kruh je bil narejen iz ovsa, ajde, pšenice, prosa, vse vkup zmleto in z otrobi zmešano.

Ko so ranjeni vojaki okrevali, so jih uvrstili med zdrave ujetnike po barakah, kjer so morali na golih dilah ležati. Denarja niso dobivali, hrano pa slabo in pičlo. Drečnik je delal žimnate verižice ter jih prodajal po rublju in si tako olajšal nekoliko svoje bedno stanje, ker je vsled izgube krvi in operacije zelo slaboten.

Kako se je razveselil, ko se mu pove, da se bo vrnil v svojo domovino. Takrat je bilo ujetnikov zamenjanih en tisoč. Iz Sibirije so se odpeljali dne 4. avgusta 1915 v glavno mesto Petrograd. Na ladji so se prepejali na Švedsko, kjer so jih lepo sprejeli in pogostili. Ljudje so izkazovali veliko sočutje, ko so gledali pohabljene ujetnike brez rok, brez nog, obvezane na tem ali onem udu itd. Na Nemško so se vozili po morju 7 ur. V Avstrijo pa so dospeli naši ujetniki 27. avgusta v mesto Litomerice na Češkem. Tam so se odpočili po napornih vožnjah iz daljne Sibirije. — Naš Drečnik je dobil tu dovoljenje, da obišče svoj dom, kjer se je mudil par tednov. Koncem oktobra se je podal na Dunaj v „invalidni dom“, kjer mu bojo oskrbeli umetno nogo.

Upati je, da se bo pri boljši postrežbi popravil ter si z umetno nogo pomagal k primernemu preživljanju v dragi domovini, po kateri mu je hrepenelo srce.

Domoljubna vojna zbirka kovin. Prebivalstvu!

Vojna je stopila v svojo zadnjo odločilno stopnjo!

Zmagoviti prapori monarhije plapolajo združeni z zastavami naših zaveznikov čez daljne planjave ruskega carstva.

Napadi našega prejšnjega zaveznika, sedaj našega najzavratnejšega sovražnika, se lomijo na železnem okopu pogorij, na železnem pogumu naših junakov.

Že divja boj tudi zopet tam, od koder je izšel na jugovzhodu.

Prebivalstvo vseh delov monarhije je doprineslo poleg krvnih žrtev tudi neizmerne žrtve na imovini.

Sedaj naj se še enkrat preizkusi njegova darežljivost.

Patrijotična vojna nabiralnica kovin se obrača še enkrat do vseh onih, ki imajo neporabne ali lahko pogrešljive predmete iz

bakra ali medi

s prošnjo, da jih blagovolijo podariti za njene, prebivalstvu že dolgo ne več tuje namene.

Ravno sedaj, ko se kupujejo te kovine od prebivalstva, navdaja marsikoga želja, pokloniti svoj prebitek domovini kot prostovoljni dar, oni nas vse z enako ljubeznijo obdajajoči domovini, iz katere izvira vse naše imetje, naša obilica.

Ker rabimo streljivo, še rabimo napadalno in odbijalno orožje, še rabimo pa tudi sredstev, da zamoremo bogato in hvaležno preskrbeti naše invalide!

Kdor noče prodati, naj daruje!

Še obstojajo v vseh krajih monarhije za prvotno zbiranje vpostavljeni krajevni odbori, kateri bodo sprejemali vsa došla darila in jih oddajali njih namenu.

Osrrednje vodstvo

„patrijotične vojne nabiralnice kovin“.

Kakor je iz predstojacega oklica razvidno, obstajajo v vseh krajih še oni krajevni odbori, ki so bili svoj čas vpostavljeni za „patrijotično vojno zbiranje kovin.“ Vsi tej zbirki namenjeni predmeti naj se tedaj kar oddajo v dotičnih nabiralnih prostorih. Če bi posamezni darovalci želeli, te predmete naravnost na Dunaj poslati, se more tudi to storiti in sicer potem poštne prostih poštinih zavrtkov, katere je nasloviti na c. kr. vojni oskrbovalni urad, Dunaj XI. Berggasse 16. Da se ti poštni zavoji poštnine prosto odpravijo, morajo imeti zaznamek „vojna oskrba — darila.“

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko. V Ljubljani, 28. oktobra 1915.

Dražbeni oklic.

E 649/15
8

Dne 30. decembra 1915 predpoludne ob 9. uri bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 22, dražba sledečih neupravnih:

Zemljiška knjiga Prečna, vl. št. 1059: hiša in zemljišče. Cenilna vrednost 1998 K, najm. pon. 1332 K. VI. št. 940: kažon in pašnik. Cen. vredn. 351 K, najm. pon. 234 K. VI. št. 1092: pašnik. Cenilna vrednost 148, najmanjši ponudek 98 K 67 h.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovo, odd. IV., dne 29. oktobra 1915. 88

Učenci

85-3-2

zdravega in iz poštene hiše sprejme v trgovino z mešanim blagom

Friderik Skušek v Metliki.

Velika svota denarja 154-0-38

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Nekdaj v Jakčevi, zdaj Puntigamski hiši, se odda s 1. decembrom

LEPO STANOVANJE

obstoječe iz štirih sob, kuhinje, shrambe in pritiklin. — Pojasnila daje Fr. Perko, Kandija št. 23. 91-2-1

Zastopniška banke Slavije pisarna

prenesla se je z Velikega trga v Novem mestu v Kandijo hiš. št. 23

(gostilna Jos. Windischerja), kjer ima gospod Fran Perko gostilno, v kateri se dobiva dobro jed in pijača pri točni postrežbi. Tam se dobijo tudi sobe za prenočišče. — Sprejmejo se tudi gospodje na hrano. 90-2-1

MODNA TRGOVINA Lina Barborič v Novem mestu

vljudno priporoča sivo volno

za pletenje vojaških potrebščin
kakor tudi najmodernejše 82-3-3

klobuke za dame, bluze, steznike, otročje obleke, itd.

Advokat dr. V. Žitek

vljudno naznanja, da se od 6. t. m. naprej nahaja njegova pisarna na glavnem trgu v hiši g. J. Bergmann-a št. 45, prvo nadstropje. 83-0-3

V Novem mestu, 3. novembra 1915.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom nepričakovane smrti našega iskreno ljubljenege, nepozabnega in predobrega soproga, očeta, nečaka in svaka, gospoda

Ivana Toporiša

c. kr. sod. svetnika, predstojnika c. kr. okrajnega sodišča, predsednika mestne hranilnice itd.

izrekamo tem potom vsem svojo najtoplejšo zahvalo.

Zahvalujemo se najtopleje gg. kolegom pokojnika, zastopnikom raznih uradov, korporacij in društev, gospodom pevcem za ginljivo petje pred hišo žalosti in ob grobu, kakor vsem prijateljem in znancem, vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetic, ter sploh vsem onim, ki so ga v toliko obilnem številu, izkazajoči mu poslednjo čast, spremljali k večnemu počitku.

RUDOLFOVO, 16. novembra 1915.

Žalujoči ostali.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

== v lastnem domu v Kandiji ==

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 1/2 %

1-0-33

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.